

Rzeszów, dnia 03 czerwca 2024 r.

Prof. dr hab. Marcin Jurgilewicz

Politechnika Rzeszowska im. I. Łukasiewicza

O C E N A

**dorobku naukowego, działalności dydaktycznej,
organizatorskiej oraz popularyzującej naukę**

Pana dra Marka Ilnickiego

**w ramach postępowania o nadanie stopnia naukowego
doktora habilitowanego**

Działając w oparciu o treść art. 219 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2021 r. poz. 478 ze zm.) oraz w związku z uchwałą Rady Dyscypliny Naukowej Nauki o Bezpieczeństwie Akademii WSB nr 16/2023/2024 z dnia 8 kwietnia 2024r., mocą której zostałem powołany w skład komisji habilitacyjnej jako recenzent w postępowaniu awansowym prowadzonym w przedmiocie nadania stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie Panu dr. Markowi Ilnickiemu poniżej przedkładam ocenę dorobku naukowego, działalności dydaktycznej, organizatorskiej oraz popularyzującej naukę Pana dra Marka Ilnickiego.

1. Ogólna charakterystyka wykształcenia i działalności zawodowej Habilitanta

Pan Marek Ilnicki w 1985 r. uzyskał tytuł zawodowy magistra administracji na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego na podstawie pracy magisterskiej pt.: *Zagrożenie nielegalnego wywozu za granicę dóbr kultury w świetle polityki państwa w Polsce* opracowanej pod kierunkiem naukowym Pana prof. dra hab. Tomasza Langer. Następnie w 2010 r. uzyskał stopień naukowy doktora nauk wojskowych w dyscyplinie nauki wojskowe, w specjalności: bezpieczeństwo morskie państwa, który został nadany mocą uchwały Rady Wydziału Dowodzenia i Operacji Morskich Akademii Marynarki Wojennej po przeprowadzeniu obrony rozprawy doktorskiej pt.: *Rola polskich służb granicznych w zwalczaniu terroryzmu*. Promotorem rozprawy doktorskiej był Pan dr hab. Krzysztof Kubiak, a recenzentami Panowie: prof. dr hab. Andrzej Makowski i dr hab. Hubert Królikowski.

Pan dr Marek Ilnicki w latach 2011-2015 był zatrudniony na stanowisku adiunkta w Wyższej Szkole Bezpieczeństwa w Gdańsku z siedzibą w Poznaniu. Natomiast od 2013 r. do chwili obecnej jest zatrudniony na stanowisku adiunkta w Uniwersytecie Gdańskim. Dodatkowo w 2006 r. Pan dr Marek Ilnicki prowadził zajęcia dydaktyczne w Akademii Morskiej w Gdyni na studiach podyplomowych, a w 2011 r. w „Ateneum” Szkole Wyższej w Gdańsku na studiach licencjackich. Z kolei od 2015 r. Pan dr Marek Ilnicki prowadzi zajęcia dydaktyczne w Wyższej Szkole Bezpieczeństwa w Gdańsku z siedzibą w Poznaniu (studia licencjackie i magisterskie) oraz w Wyższej Szkole Administracji i Biznesu w Gdyni od 2020 r.

Jak wynika z przedłożonej dokumentacji, Habilitant nie ubiegał się wcześniej o uzyskanie stopnia naukowego doktora habilitowanego.

Uwzględniając powyższe, jak też przedłożone dokumenty na potrzeby procesu awansowego, należy sformułować wniosek, że Pan dr Marek Ilnicki jest osobą mającą odpowiednie kwalifikacje, jak też doświadczenie dydaktyczne, aby realizować w przyszłości działalność akademicką w charakterze samodzielnego pracownika naukowego.

2. Ocena osiągnięcia naukowego określonego w art. 219 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce

Pan dr Marek Ilnicki jako osiągnięcie naukowe określone w treści art. 219 ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, uzyskane po nadaniu stopnia naukowego doktora wskazał cykl publikacji pod wspólnym tytułem: *Rola służb granicznych w systemie bezpieczeństwa wewnętrznego Polski*, który obejmuje: jedną monografię naukową, piętnaście rozdziałów, sześć artykułów naukowych oraz pięć redakcji naukowych opracowań zbiorowych powstałych po uzyskaniu przez Habilitanta stopnia naukowego doktora.

Przedłożone do oceny publikacje Habilitanta ujęte w formie cyklu są co do zasady spójne, ale co ważniejsze wpisują się w dorobek naukowy z zakresu nauki o bezpieczeństwie. Wprawdzie liczba przedłożonych do oceny publikacji w ramach cyklu mogłaby być większa, tym niemniej ich ocena merytoryczna pozwala wyrazić pogląd, że opracowania Habilitanta są wartościowe, a sam zamysł ujęcia ich w formie cyklu z poprawną warstwą merytoryczno-metodologiczną nosi cechy oryginalności.

Publikacje wskazane przez Pana dra Marka Ilnickiego w formie cyklu dotyczą w istocie funkcjonowania w różnych aspektach polskich służb granicznych. Habilitant bowiem prowadząc badania w tym zakresie i publikując ich efekty skupił się tak na sferze instytucjonalno-formalnej, jak również warstwie kompetencyjnej podmiotów realizujących zadania na rzecz ochrony granicy państwa.

Przedmiotem badań naukowych, jak wskazał Habilitant była działalność służb granicznych, a ich celem określenie roli, jaką odgrywają one w systemie bezpieczeństwa wewnętrznego Polski. W sposób poprawny Habilitant określił w ramach cyklu główny problem badawczy ujmując go w pytaniu o *stopień i zakres wzmacniania przez polskie służby graniczne systemu bezpieczeństwa państwa*. Podobnie Habilitant określił problemy szczegółowe formułując je w pytania: *jaka jest funkcja granic państwowych i ich wpływ na bezpieczeństwo państwa; jaka jest kategoryzacja zagrożeń na poszczególnych rodzajach granic z uwzględnieniem przestępstw*

transgranicznych i występujących w rejonach granicznych; które podmioty systemu bezpieczeństwa państwa zaliczamy do służb granicznych i dlatego; jaki jest zakres ustawowo powierzonych im zadań autonomicznych i wspierających; jaka jest skuteczność służb granicznych na tle kompetencji kadry wykonawczej, stosowanych procedur i wykorzystywanego sprzętu oraz realizowanej współpracy krajowej i zagranicznej; czy zachowana jest spójność unormowań prawnych regulujących zadania i uprawnienia oraz kooperację służb granicznych; jaki jest stopień integracji zarządzania granicami w Polsce i w Unii Europejskiej; jak również jaki jest wpływ reżimów granicznych na przestrzeganie praw i wolności człowieka i obywatela.

I tak, obszarem problemowym badań ujętym w poszczególnych opracowaniach przedłożonych do oceny w ramach cyklu stało się wspomniane już zagadnienie dotyczące funkcjonowania w różnych wymiarach krajowych służb granicznych. Tak zakreślony obszar badawczy pozwolił Habilitantowi ukazać pewne mankamenty w obowiązującym systemie prawnym, jak również w stosowaniu aparatury pojęciowej z tego zakresu. W konsekwencji Pan dr Marek Ilnicki swoje spostrzeżenia wykorzystał podczas formułowania wniosków w kierunku modyfikacji omawianej sfery wskazując, że służby graniczne w polskich warunkach ustrojowo-prawnych oraz w okresie pokojowego funkcjonowania państwa odgrywają znaczącą rolę w systemie bezpieczeństwa wewnętrznego Polski aktywnie uczestnicząc w działaniach na rzecz bezpieczeństwa i porządku publicznego na całym terytorium kraju. Omawiane służby będące przedmiotem zainteresowania naukowego przez Habilitanta przeciwdziałają napływowi wielorakich zagrożeń z zagranicy i uniemożliwiają wywóz z Polski prawnie chronionych dóbr. Z kolei weryfikacja legalności i nieszkodliwości przekraczających granicę osób, środków transportu i towarów oraz praworządne limitowanie ruchu granicznego stanowi istotny komponent wspierający interesy państwa realizowane w różnych sektorach działalności politycznej, społecznej oraz gospodarczej.

Osiągnięcie przez Habilitanta założonych celów poznawczych wymagało zastosowania zróżnicowanych metod i narzędzi badawczych, co w przypadku większości opracowań ujętych w ramach cyklu miało miejsce. I tak, Habilitant w monografii wskazanej w ramach cyklu do oceny słusznie wskazał na pierwszorzędne znaczenie Straży Granicznej w zarządzaniu granicami oraz wpływ regulacji Unii Europejskiej na zróżnicowanie ochrony granicy zewnętrznej i wewnętrznej obszaru Schengen oraz obsługi odbywającego się przez nie ruchu granicznego. W odniesieniu do Straży Granicznej Habilitant wskazał na potrzebę przyjęcia strukturalnych zmian w systemie ochrony poszczególnych odcinków granicy państwowej oraz wykazał potrzebę bardziej odpowiedzialnego doboru kadry kierowniczej. Jednocześnie Pan dr Marek Ilnicki wskazał na znaczący udział Straży Granicznej i Służby Celnej w utrzymaniu bezpieczeństwa wewnętrznego w Polsce, które realnie zagrożone jest zamachami terrorystycznymi.

Z kolei w publikacjach objętych współredakcją, jak również w rozdziałach i artykułach opracowanych przez Pana dra Marka Ilnickiego związanych z ocenianym cyklem wnioski wypływające z przeprowadzonych badań traktują omawiane zjawisko w sposób kompleksowy. Dedykowane propozycje rozwiązań zaprezentowane przez Habilitanta zwłaszcza w obszarze funkcjonowania straży granicznej mają charakter systemowy, co należy ocenić pozytywnie.

Natomiast jeśli chodzi o pewien niedostatek, jaki formułuję wobec przedłożonego do oceny cyklu, to zbyt rozległe rozproszenie tematyczne zagadnień problemowych będących przedmiotem badań ujętych w ramach cyklu. O ile bowiem nie mam większych wątpliwości co do pozytywnej oceny poszczególnych opracowań Habilitanta pod kątem ich merytorycznego poziomu, tym niemniej oceniając ten rodzaj wkładu w rozwój dyscypliny kluczowe jest powiązanie tematyczne poszczególnych opracowań. Niektóre zaś ze wskazanych pozycji przez Habilitanta ujęte w ramach cyklu nie są osadzone w głównym nurcie tematycznego ich powiązania.

Niemniej jednak wskazana uwaga nie wpływa umniejszająco na pozytywną ocenę cyklu, ponieważ w efekcie wyniki badań w nim ujęte, pomimo rozproszenia tematycznego mają charakter interdyscyplinarny, co jest w istocie samą w sobie wartością dodaną dla badań naukowych w dziedzinie nauk społecznych. Na przyszłość jednak sugeruję, aby decydując się na opracowania w formule cyklu ich zakres tematyczny miał węższy, ale przykładowo bardziej periodyczny charakter uwzględniający zachodzące zmiany w badanym obszarze.

Podsumowując, poza wskazaną sugestią nie formułuję innych uwag do przeprowadzonego toku badań. W istocie oceniany cykl tematycznie powiązanych ze sobą opracowań Habilitanta stanowi oryginalne rozwiązanie, które wnosi wkład do rozwoju dyscypliny nauki o bezpieczeństwie rozwijając głównie sferę normatywno-instytucjonalną związaną z funkcjonowaniem służb granicznych. Z kolei przedstawione przez Pana dra Marka Ilnickiego rozwiązania mogą być wykorzystywane w przyszłych pracach badawczych ukierunkowanych na projektowanie rozwiązań normatywnych usprawniających funkcjonowanie służb granicznych w przyszłości.

3. Ocena pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych, dydaktycznych i popularyzujących naukę

Dokonując przeglądu pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych, dydaktycznych i popularyzujących naukę Pana dra Marka Ilnickiego uważam, że są one zróżnicowane, jakkolwiek całokształt oceniam pozytywnie.

Jak wynika z przedłożonej dokumentacji Habilitant łączy swoją wiedzę i zainteresowania naukowe dotyczące funkcjonowania służb granicznych z praktycznym doświadczeniem. Pan dr Marek Ilnicki pełnił bowiem służbę w Wojskach Ochrony Pogranicza i Straży Granicznej, co stanowi cenne uzupełnienie dla prowadzonych badań głównie poświęconych formacji, w której służył.

Habilitant zgromadził dorobek naukowy obejmujący obok pozycji przedłożonych do oceny w ramach cyklu, na który składają się: jedna monografia, pięć redakcji naukowych zbiorowych opracowań zwartych, piętnaście rozdziałów w opracowaniach zwartych oraz sześć artykułów w czasopiśmie naukowych, również inne publikacje naukowe. Należy do nich: pięć rozdziałów w opracowaniach zwartych, sześć pozycji objętych współredakcją naukową oraz trzy artykuły naukowe. Pozycje te stanowią obszar pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych Habilitanta ogniskując wokół różnych aspektów bezpieczeństwa państwa. Przywołując przykładowo opracowania autorstwa lub współautorstwa Pana dra Marka Ilnickiego spoza cyklu przedłożonego do oceny należy wskazać na takie pozycje, jak m.in.: M. Ilnicki, D. Biernacki, *Działania Straży Granicznej ograniczające przepływ przez granicę państwową osób i przedmiotów, które mogą stanowić zagrożenie terrorystyczne*, [w:] *Aspekty bezpieczeństwa nawodnego i podwodnego oraz lotów nad morzem: VII Konferencja Morska pod patronatem Dowódcy Marynarki Wojennej RP admirała floty Romana Krzyżelewskiego / Kitowski Zygmunt i in., (red.), Akademia Marynarki Wojennej, Gdynia 2004, s. 183-191; M. Ilnicki, A. Kiersnowska, I. Związek, *Rola Straży Granicznej RP w przeciwdziałaniu przemytowi zabytków w kontekście swobody przepływu towarów* [w:] *Prawnokarna ochrona dziedzictwa kultury: materiały z konferencji*, Gdańsk, 30 maja - 1 czerwca 2005 r., Kaczmarek Janusz (red.), Kraków-Zakamycze 2006, s. 195-216; M. Ilnicki, *Innowacyjny model zarządzania granicami państwowymi USA* [w:] *Antyterrorystyczna ochrona państwa*, Baran Monika, Ilnicki Marek, Marek Helena (red.), seria: Edukacja dla Bezpieczeństwa, nr 2, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa, Poznań 2017, s. 151-158; M. Ilnicki, *Ochrona obiektów szczególnie ważnych dla bezpieczeństwa i obronności państwa*, [w:] *W trosce o bezpieczne jutro: reminiscencje i zamierzenia*, t. 2, Bolewski Andrzej, Farysej Joanna (red.), Wydawnictwo Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa, Poznań 2018, s. 35-44; M. Ilnicki, I. Związek, *Zadania i uprawnienia polskiej Straży Granicznej w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom uzasadniającym wprowadzenie trzeciego poziomu ochrony międzynarodowego kodeksu ochrony statku i obiektu portowego*,*

Biuletyn Centralnego Ośrodka Szkolenia Straży Granicznej, nr 4, 2005, s. 42-52; M. Ilnicki, *Zmiany w zarządzaniu granicami Unii Europejskiej wywołane presją migracyjną*, „Cywilizacja i Polityka”, nr 14, 2016, s. 121-131; A. Makowski, M. Ilnicki, *Ausserordentliche Lage bei freundlichen Bedingungen für das funktionieren der Meeresumwelt – ein Versuch, den Begriff zu definieren*, Rocznik Bezpieczeństwa Morskiego, t. 14, 2020, s. 93-107.

Jak wynika z przedłożonej dokumentacji, sumarycznie Pan dr Marek Ilnicki jest autorem lub współautorem razem czterdziestu pięciu publikacji o łącznej liczbie 833 punktów (wg listy ministerialnej). Natomiast liczba cytowań opracowań naukowych autorstwa lub współautorstwa Habilitanta wynosi 39, h-indeks 3 (wg bazy *GoogleScholar*).

Uwzględniając przedłożone do oceny zarówno wiodące, jak również pozostałe osiągnięcia naukowo-badawcze Habilitanta, pomimo umiarkowanej liczby zgromadzonych danych naukometrycznych, tym niemniej należy ocenić pozytywnie – głównie w aspekcie jakościowym.

Habilitant, co też należy ocenić pozytywnie, wykazuje się istotną aktywnością naukową na innych płaszczyznach życia akademickiego. Wziął on bowiem udział w dwudziestu dziewięciu konferencjach naukowych, sześciokrotnie był członkiem komitetów organizacyjnych konferencji naukowych i pięciokrotnie członkiem komitetów naukowych podczas tego rodzaju przedsięwzięć. Habilitant jest także członkiem dwóch organizacji: Polskiego Towarzystwa Nauk o Bezpieczeństwie – Oddział Warmińsko-Mazurski oraz Polskiego Towarzystwa Nauk Politycznych – Oddział Gdańsk – Sekcja administracji i polityk publicznych.

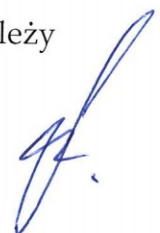
Habilitant odbył także staż naukowy oraz był członkiem projektu badawczego. I tak, od 15 lutego do 15 maja 2022 r. Pan dr Marek Ilnicki odbył staż przy Wydziale Dowodzenia i Operacji Morskich Akademii Marynarki Wojennej, w którym to ośrodku naukowym uczestniczył w projekcie badawczym pt.: Grant Badawczy MON: *Zasady użycia Sił Morskich Rzeczypospolitej Polskiej w sytuacjach nadzwyczajnych w pokojowych warunkach funkcjonowania państwa*.

Kolejnym pozytywnym aspektem aktywności naukowo-badawczej Habilitanta jest Jego członkostwo w Radach Programowych periodyków naukowych. I tak, Pan dr Marek Ilnicki jest członkiem Rady Programowej dwóch czasopism naukowych: „Cywilizacja i Polityka” oraz Przegląd Naukowo-Dydaktyczny „Edukacja dla Bezpieczeństwa”, jak również Rady Programowej Wydawnictwa Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa z siedzibą w Poznaniu.

Jeśli chodzi o inne, istotne z punktu widzenia przedmiotowej oceny przykłady aktywności Habilitanta to dotyczą one nie tylko działalności naukowej, ale też dydaktycznej i popularyzującej naukę. I tak, Pan dr Marek Ilnicki przeprowadził wykłady oraz szkolenia dotyczące bezpieczeństwa państwa dla uczniów, przedstawicieli rady pedagogicznej, przedstawicieli administracji publicznej szczebla powiatowego, jak też dla kadry kierowniczej podmiotów sektora prywatnego. Dodatkowo Habilitant był członkiem międzynarodowych oraz krajowych zespołów eksperckich z obszaru szeroko pojętego bezpieczeństwa.

Doświadczenia dydaktyczne Habilitanta również należy ocenić pozytywnie. Pan dr Marek Ilnicki współpracując z różnymi ośrodkami naukowymi prowadził lub nadal realizuje zajęcia dydaktyczne na kierunkach tj.: politologia, bezpieczeństwo wewnętrzne, europeistyka oraz na studiach podyplomowych. Sprawował także opiekę naukową jako promotor piętnastu prac licencjackich i sześciu prac magisterskich. Poza tym Habilitant pełnił także różne funkcje uczelniane jak m.in.: koordynator ds. organizacji i przeprowadzenia zajęć dydaktycznych w ramach Legii Akademickiej, opiekun studentów, czy pełnomocnik dziekana.

Ponadto Pan dr Marek Ilnicki wielokrotnie był odznaczany i wyróżniany za swoją aktywność na różnych polach życia zawodowego – głównie resortowymi odznaczeniami (MSW i MON). Natomiast w 2003 r. Habilitant został uhonorowany Srebrnym Krzyżem Zasługi – co należy ocenić wysoce pozytywnie.

4. Wniosek końcowy

Zważywszy na powyższe stwierdzam, że dorobek naukowy, działalność dydaktyczna, organizatorska oraz popularyzująca naukę Pana dra Marka Ilnickiego zasługuje na pozytywną ocenę, bowiem Habilitant spełnia wymagania określone w treści ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce stanowiące podstawę do uzyskania stopnia naukowego doktora habilitowanego. Natomiast przedłożony do oceny cykl powiązanych ze sobą tematycznie opracowań naukowych w różnej formie pod wspólnym tytułem: *Rola służb granicznych w systemie bezpieczeństwa wewnętrznego Polski* wnosi istotny wkład do nauki o bezpieczeństwie, głównie w sferze normatywno-instytucjonalnej związanej z funkcjonowaniem służb granicznych w Polsce. Podniesione w przedłożonym do oceny cyklu problemy stanowią kolejny głos w dyskursie naukowym nad działalnością służb granicznych w sferze bezpieczeństwa państwa.

Z kolei sformułowane przez Pana dra Marka Ilnickiego wnioski oraz rekomendacje ujęte w ocenianym cyklu, jak też jego pozostała aktywność naukowo-badawcza, dydaktyczna i popularyzująca naukę stanowią dowód na dojrzałość Habilitanta w zakresie samodzielnego prowadzenia pracy naukowej.

Podsumowując rekomenduję sporządzenie przez Komisję Habilitacyjną pozytywnego wniosku do Rady Dyscypliny Naukowej Nauki o Bezpieczeństwie Akademii WSB w przedmiocie nadania Panu dr. Markowi Ilnickiemu stopnia naukowego doktora habilitowanego w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie.

.....
prof. dr hab. Marcin Jurgilewicz